

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ RSA5680009

ชื่อโครงการ การประเมินความเปราะบางของความเสี่ยงด้านอาหารต่อชาวนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ชื่อนักวิจัย รศ.ดร. นาฏสุดา ภูมิจำนงค์

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ต. ศาลายา อ. พุทธมณฑล จ. นครปฐม 73170

E-mail: nathsuda@gmail.com, nathsuda.pum@mahidol.ac.th

ระยะเวลาโครงการ 2 ปี (2556-2558)

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ความเปราะบางต่อความเสี่ยงด้านอาหารและรูปแบบความยากจนของพื้นที่ศึกษาทั้งในระดับครอบครัว และระดับชุมชน 2. เพื่อศึกษาสาเหตุ และปัจจัยของความเปราะบางต่อความเสี่ยงด้านอาหารและกำหนดรูปแบบของความยากจนในพื้นที่ศึกษา พื้นที่ศึกษา จังหวัด ร้อยเอ็ด (ยากจนน้อย ต่อไปจะใช้หมายเลข 1) และ จังหวัดบุรีรัมย์ (ยากจนมาก ต่อไปจะใช้หมายเลข 2) จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 1512 ราย โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างและกึ่งโครงสร้าง ผลการศึกษา พบว่า ดัชนีความเปราะบางของการดำรงชีวิต พื้นที่ (1) ทนธรรมชาติ มีความเปราะบางมากที่สุด รองลงมา คือ ทนการเงิน ทนกายภาพ ทนสังคม และ ทนมนุษย์ ในขณะที่พื้นที่ (2) พบว่า ทนธรรมชาติ มีความเปราะบางมากที่สุดเช่นเดียวกัน รองลงมา คือ ทนการเงิน ทนกายภาพ ทนมนุษย์ และ ทนสังคม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจะพบว่า พื้นที่ 2 มีค่าดัชนีความเปราะบางที่สูงกว่า พื้นที่ 1 ความแตกต่างระหว่างความมั่นคงทางอาหารระหว่างพื้นที่ 1 และ พื้นที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ในเรื่องของการมีอาหารของครัวเรือน ในพื้นที่ 2 มีค่าสูงกว่าพื้นที่ 1 เสถียรภาพของอาหารของครัวเรือน พื้นที่ 2 มีค่าสูงกว่าพื้นที่ 1 การเข้าถึงอาหารของครัวเรือน พื้นที่ 2 มีค่าสูงกว่าพื้นที่ 1 การใช้ประโยชน์จากอาหารของครัวเรือนมีค่าเท่ากัน ความเปราะบางต่อความยากจนพบว่า ครัวเรือนที่ตกอยู่ในความยากจนแบบเรื้อรัง และมีความเปราะบางสูงที่สุด คือ ครัวเรือนในพื้นที่ 2 ที่อยู่ในเขตชลประทาน รองลงมาคือ ครัวเรือนในพื้นที่ 2อยู่นอกเขตชลประทาน รองลงมาคือ ครัวเรือนในพื้นที่ 1 นอกเขตชลประทาน และสำหรับพื้นที่ที่มีความเปราะบางต่อความยากจนน้อยที่สุด คือ ครัวเรือนในพื้นที่ 1 ในเขตชลประทาน

คำสำคัญ ความไม่มั่นคงทางอาหาร ชาวนา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ความยากจน

Abstract

Project Code: RSA5680009

Project Title: Vulnerable Assessment of Food insecurity of Farmer in Northeast of Thailand

Investigator: Assoc. Prof. Dr. Nathsuda Pumijumnong

Faculty of Environment and Resource Studies, Mahidol University, 999 Phutthamonthon Rd4,
Salaya, Phutthamonthon, Nakhon Pathom 73170

E-mail: nathsuda@gmail.com, nathsuda.pum@mahidol.ac.th

Project Period 2 years (2013-2015)

This project aims to determine the vulnerability of food insecurity for the farmers in Roi ET (Nr.1) and Burirum province (Nr.2), Northeast of Thailand, establish the priority of vulnerability, identify the root cause of food insecurity, describe an approach to reduce the impact and fix the problems. Total stakeholders are 1,512 persons. Structure and semi-structure of questionnaires have been used. The results revealed that Livelihood Vulnerable index (IVI) of Nr. 1 is in the descending order of Natural capital> Financial capital> Physical capital>Social capital> Human Resource capital while IVI of Nr. 2 is in the descending order of Natural capital> Financial capital> Physical capital> Human Resource capital> Social capital. The difference between food securities of two areas are significantly distinction. In term of food sufficiency of the household of Nr. 2 is higher than Nr. 1, food stability of the household of Nr. 2 is higher than the Nr. 1; food accessibility of households of Nr. 2 is higher than the Nr. 1. The Vulnerable to Poor, it is found that households that fall into chronic poverty and the vulnerability is the highest is the household of Nr. 2 in irrigated area, followed by households of Nr. 2 in non-irrigation area, followed by the household of Nr. 1 in non- irrigated area and the least vulnerable is the household of Nr. 1 in irrigated area.

Key words: Food insecurity, Northeast Thailand, Vulnerable, Poor